Nr 487. Kraków, Sobota 23 Października 1909. Rok XXVIII.

„Nowa Reforma" wychodzi dwa razy dziennie.

Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. Numer popołudniowy codziennie prócz niedziel i świąt

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 koron	2 korony
w Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką pocztową	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 hal
z dwurazową „ „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
państwie niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do ADMINISTRACYI „NOWEJ REFORMY" w Krakowie.
Adres Redakcyi i Administracyi: KRAKÓW, ULICA JAGIELLOŃSKA 10. — Telefon Nr. 41.
Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.
We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników A. OLSZEWSKIEGO, ulica Kilińskiego 2 i w BIURZE PLOHNA ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:
ZAMIEJSCOWĄ: Administracya „Nowej Reformy" i wszystkie urzędy pocztowe; MIEJSCOWĄ: Administracya „Nowej Reformy" — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Boucasa i A. Salamonowej, ul. Sławkowska 2. — Handel St. Karlińskiego, Sukiennice. — Handel Kretschmera, ul. Szewska. — Handel J. Ekiera, ul. Karmelicka 18.
ZAMIEJSCOWĄ PRENUMERATĘ I OGŁOSZENIA (inseraty) przyjmują: We LWOWIE Biura dzienników: Ludwik Plohn, ul. Karola Ludwika 11. — S. Sokołowski, Pasaż Hausmana 9. — W PRZEMYŚLU Heszeles. — W JAROSŁAWIU A. Amster. — W WIEDNIU Hermann Goldschmied (sprzedaż pojedyńczych numerów), Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf., Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu) — A. Oppelik. — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W PARYŻU Société Mutuelle de Publicité A. Loralle, directeur Rue Rougmont 14.
OGŁOSZENIA (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 10 h. — NADESŁANE po 60 h. od wiersza za każdy raz.
GŁOSY PUBLICZNE po 2 Kor. od wiersza. Układ tabelaryczny cyfrowy, skomplikowany pierwszy raz 40 hal., następny po 10 hal. od wiersza.
ZAŁĄCZNIKI do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się za cenę 2 K. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 K. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów

Rada państwa.

(*Telefonem.*)

Wiedeń, 23 października.

Na wczorajszem posiedzeniu Izby posłów po wyborze prezydyum i wyborze sekretarzy, odczytano długi szereg interpelacyj i wniosków, poczem Izba uchwaliła wniosek, aby komisye z ubiegłej sesyi wybrać ponownie, a ponadto wydelegować jeszcze komisyę szkolną.

Nastąpiły zapytania do prezydenta w sprawie Kestranka ze strony pos. Dobernigga, Brdlika i Kramarza.

Pos. German oświadczył, że i on musi się tą sprawą zajmować, a to tylko dlatego, iż przy procesie pos. Brdlika przeciw Kestrankowi wspomniano także o posłach ze wschodu i ogólnikowo ich podejrzywano. Dlatego mowca imieniem Koła polskiego zapytuje prezydenta, czy skłonnym jest wystąpić przeciw tego rodzaju podejrzeniom, naruszającym honor każdego poszczególnego posła i podkopującym zaufanie ludności do parlamentu, oraz w jaki sposób zamierza ochronić honor posłów w tej Izbie.

Prezydent dr Pattai z całą stanowczością odparł zarzut ogólnikowy Kestranka i wezwał go, aby wymienił nazwiska i przedłożył, jeżeli ma jakie dowody.

Następnie odczytano pismo komisyi dla kontroli długów państwowych, która teraz ponownie zwraca się do Izby z prośbą o stwierdzenie legalnej podstawy i zakresu jej działania.

Pos. Breiter zaznaczył, że spodziewał się, iż albo prezydent z wieku, albo prezydent dr Pattai wystąpi z protestem przeciw straceniu Ferrera i przeciw postępowaniu rządu hiszpańskiego; ponieważ to nie nastąpiło, mowca imieniem wszystkich wolnomyślnych obywateli państwa zakłada protest przeciw temu morderstwu i wznowieniu świętej inkwizycyi.

Prezydent dr Pattai oświadczył, że sprawa ta nie należy ani do kompetencyi prezydenta, ani do prezydenta z wieku, ani nawet do parlamentu. Parlament hiszpański zajmował się tą sprawą, natomiast ani prezydent Izby austryackiej, ani parlament austryacki niczego w tej sprawie uczynić nie mogą, tem bardziej, że chodzi tu o akt sądownictwa zagranicznego i że stan rzeczy nie jest znany.

Wnioski nagłe.

Następnie oświadczył prezydent, że zgłoszono 16 wniosków nagłych. Odczytanie tych wniosków zarządzi prezydent z tą uwagą jednak, że na razie pozostaje przy dotychczasowej praktyce co do wniosków nagłych, że jednak tego nie należy uważać za prejudykat dla ewentualnej innej interpretacyi regulaminu na przyszłość.

Wnioski nagłe wnieśli: p. Drexler i tow. w sprawie utworzenia komisyi z 52 członków dla zbadania przyczyn drożyzny i poczynienia odpowiednich zarządzeń; p. Moraczewski i tow. o ogłoszenie permanencyi komisyi dla ubezpieczenia społecznego; pp. Hanusz, Hudec i tow. w sprawie zarządzeń przeciw drożyźnie i bezrobociu; pp. Weidenhoffer i tow. o wybór komisyi z 52 członków dla ubezpieczenia społecznego i ogłoszenia jej permanencyi; p. Kramarz i tow. w sprawie wyboru komisyi z 52 członków dla wypracowania projektu ustawy o ochronie mniejszości narodowych; p. Kost Lewicki i tow. o wybór komisyi z 52 członków dla wypracowania ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu narodowych szkół mniejszości; p. Lisy i tow. w sprawie wdrożenia śledztwa z powodu starć czesko niemieckich w Jabłonce; p. Szramek, Masaryk i tow. w sprawie ogłoszenia permanencyi komisyi dla ubezpieczenia społecznego; p. Zahradnik i tow. w sprawie równomiernego uwzględniania narodowości przy mianowaniach urzędników; p. Choc i tow. w sprawie ochrony czeskich kupców w miastach niemieckich; p. Kalina i tow. w sprawie postępowania rządu wobec wykroczeń anticzeskich w Wiedniu i w sprawie utrzymania prywatnych szkół czeskich i polskich w Wiedniu; p. Hlibowicki i tow. w sprawie utworzenia katedr dla języka i literatury rosyjskiej na uniwersytetach we Lwowie i w Czerniowcach; p. Hocevar i tow. w sprawie stanowiska rządu wobec zamierzonego podwyższenia taryf na kolei południowej; p. Szuklje i tow. w sprawie wcielenia terytoryum Sichelburg i Marienthal do Krainy; wreszcie p. Grafenauer i tow. w sprawie zaprowadzenia rubryki „język ojczysty" zamiast rubryki „język potoczny" przy najbliższym spisie ludności.

Wnioski zwykłe.

Następnie odczytano 292 wniosków zwykłych, między niemi wniosek pos. Silberera i tow. o ustanowienie nagród dla awiatorów, pos. Schmidta i tow. o zniżenie ceł na żelazo, pos. Adlera i tow. o zmianę ustaw zasadniczych co do pełnomocnictwa w sprawach wypowiedzenia wojny, albo zawiązania pokoju, pos. Pernerstorfera i tow. o zniesienie szczególnych postanowień dla stowarzyszeń politycznych, pos. Reymana i tow. w sprawie uwłaszczenia kopalń węgla, pos. Oleśnickiego i tow. w sprawie zmiany ustawy o stowarzyszeniach.

Interpelacye.

Dalej odczytano 61 interpelacyj, między innemi interpelacyę pos. Breitera i tow. w sprawie niedopuszczania gazet opozycyjnych na stacyach kolejowych w obrębie dyrekcyi lwowskiej i stanisławowskiej, pos. Hlibowickiego i tow. o postępowanie biskupa Chomyszyna w pewnej sprawie, pos. Dobernigga i tow. w sprawie zamierzonego zaprowadzenia statystyki obrotu handlowego międzykrajowego w Galicyi.

Na tem zakończono posiedzenie o godzinie 2 min. 45 po południu. Następne we wtorek o godzinie 11 przed południem.

Ukonstytuowanie się Izby.

Wiedeń. Ukonstytuowanie się Izby nastąpiło wczoraj wśród zupełnego spokoju. Tylko przy wyborze wiceprezydentów okazało się, że Niemcy nie dotrzymali paktu i skreślili z listy kompromisowej Pogacznika i Zazvorkę, jako należących do Unii słowiańskiej. Z tego powodu obaj ci wiceprezydenci otrzymali po 100 głosów mniej niż inni. „Slav. Corresp." zarzuca Zazvorce, że nie dziękował za wybór w języku czeskim, podczas gdy pos. Pogacznik w kilku słowach podziękował za wybór w języku słowieńskim. — „Die Zeit" zarzuca Stapińskiemu, że oddał czystą kartkę przy głosowaniu na Pattaia. Przy wyborze sekretarzy, poseł niemiecki Weidenhoffer otrzymał 60 głosów mniej niż inni sekretarze, a to dlatego, ponieważ Czesi, którzy twierdzą, że Weidenhoffer jest pochodzenia czeskiego, napisali na 60 kartkach nazwisko Weidenhoffera w tłomaczeniu czeskiem „Vrbodousatel". Prezydent głosów tych nie uwzględnił, ponieważ posła o takiem nazwisku w Izbie nie ma.

Sytuacya parlamentarna.

(*Tel. „N. Reformy"*).

Wiedeń, 23 października.

W sytuacyi nie nastąpiła wczoraj żadna zmiana i rokowania z przywódcami stronnictw trwają dalej.

„N. Fr. Presse" stanowczo występuje przeciw wszelkim rokowaniom koalicyjnym, oświadczając, że wznowienie koalicyi doprowadzi bez wątpienia do secesyi w Związku niemiecko-narodowym, gdzie wczoraj jeden z przywódców groził złożeniem swej godności, jeżeliby Związek niemiecko-narodowy miał się zgodzić na utworzenie nowej koalicyi. — Natomiast z innej strony donoszą, że na posiedzeniu Związku niemiecko-narodowego tylko pos. Bachmann wystąpił przeciw utworzeniu koalicyi, podczas gdy większość oświadczyła się za koalicyą.

„Die Zeit" twierdzi, że Unia słowiańska prowadzi taktykę przewlekającą, z powodu czego ukonstytuowanie się Izby, które w normalnych stosunkach można było w kilku godzinach załatwić, zabrało jeden tydzień sesyi obecnej. To postępowanie — zdaniem „Zeit" — wywołało oburzenie wśród stronnictw, chętnych do pracy. Panuje ogólne przekonanie, że stan ten nie może trwać dłużej. — Już teraz przywódcy stronnictw, chętnych do pracy, z trudnością mogą utrzymać porządek w swych klubach, ponieważ liczba posłów, którzy nie chcą się zgodzić na tę taktykę wyczekiwania, co dzień się zwiększa. Należy zatem obecny stan jak najszybciej usunąć, a mianowicie albo przez otwartą walkę przeciw obstrukcyi, albo przez odroczenie Izby.

Koresp. „Centrum" donosi, że dziś odbędzie się Rada ministrów, która jednak nie zajmie się jeszcze sprawą sankcyi ustaw językowych, uchwalonych przez cztery Sejmy niemieckie. Br. Bienerth bowiem chce odwlec chwilę wybuchu przesilenia, nieuniknionego w razie sankcyonowania tych ustaw.

Wszystkie oznaki przemawiają za tem, że prezydent gabinetu, uznając, iż obecna sytuacya żadną miarą nie da się utrzymać, chce z najbliższego czasu skorzystać, aby powziąć postanowienie, z jaką propozycyą ma stanąć przed koroną w chwili, gdy ministrowie czescy podadzą się do dymisyi. Jest więcej niż prawdopobnem, że br. Bienert już w najbliższych dniach odbędzie konferencyę z poszczególnemi przywódcami stronnictw prawicy i lewicy, aby naradzić się nad tem, w jaki sposób możnaby Izbie zapewnić zdolność do pracy i uzyskać polepszenie sytuacyi. Ważną rolę odgrywa tu sprawa uruchomienia Sejmu czeskiego, co do której mają być na nowo podjęte rokowania. Rozważanem ma być także, czy należy utworzyć koalicyę o ściśle określonym programie pracy, dłużej bowiem rozwiązanie tego problemu nie może być odwlekane.

„Slav. Koresp." donosi, że klub czeskich agraryuszów postanowił nie interweniować więcej u obecnych członków gabinetu w żadnej sprawie.

Gabinet urzędniczy bar. Bienertha?

Brux. „Brux. Ztg" zapewniają na podstawie wiadomości z rzekomo dobrze informowanych kół parlamentarnych, że zamianowanie gabinetu urzędniczego pod kierunkiem Bienertha jest prawie pewne.

Postawienie Hochenburgera w stan oskarżenia.

Praga. Dziś odbędzie się tu narada posłów czeskich przy udziale kilku sędziów czeskich w sprawie ewentualnego zgłoszenia wniosku o postawienie w stan oskarżenia ministra Hochenburgera.

Zmiana gabinetu w Hiszpanii.

(*Telegr. „Nowej Reformy"*).

Madryt. Dzienniki liberalne i republikańskie przyjmują korzystnie nominacyę gabinetu Moreta. Dzienniki „ABC" i „Univers" atakują liberałów, którym zarzucają, że połączyli się z rewolucyonistami dla obalenia gabinetu konserwatywnego.

Program nowego rządu.

Paryż. Specyalny sprawozdawca „Matina" w Madrycie donosi o rozmowie z prezydentem ministrów Moretem. Moret oświadczył: W moim wieku władza rządowa nie ma już tak wielkiego uroku, jeżeli więc mimo to objąłem rządy, to powodował mną wzgląd na położenie, w jakiem się kraj znajduje. Moim zdaniem, smutne czasy, które Hiszpania przebyła, należą już do historyi. Program nowego rządu obejmuje przedewszystkiem natychmiastowe przywrócenie gwarancyj konstytucyjnych w Barcelonie i Geronie, zniesienie cenzury z wyjątkiem wiadomości odnoszących się do ruchów armii operującej przeciw Kabylom w Maroku, amnestyę dla politycznych przestępców, oraz najszczegółowsze ogłoszenie aktów procesu Ferrera, a wreszcie rozpisanie nowych wyborów w terminie kilkomiesięcznym.

Madryt. „El Pais" sądzi, że generał Weiler obejmie generalne dowództwo operacyi przeciw Kabylom.

Król a sprawa Ferrera.

Paryż. „Figaro" donosi z Madrytu: Od tygodnia było w kołach politycznych wiadomem, że król nie pochwala stanowiska Maury w sprawie Ferrera. Król jednak stanął wobec faktu dokonanego, gdyż według konstytucyi hiszpańskiej, król nie ma wyłącznego prawa ułaskawienia i może tylko wtedy go udzielić, jeżeli minister sprawiedliwości po zbadaniu aktów przez całą Radę ministrów ułaskawienie poleci. Gabinet jednak wcale nie zajmował się badaniem aktów Ferrera, tylko w 24 godzin po wydaniu wyroku zarządził jego stracenie.

Podróż cara.

O przejeździe cara przez Królestwo podaje petersb. Agencya telegr. następujące depesze ministra dworu:

We wtorek dnia 21 b. m. pociąg dworski stanął na stacyi Brześć. Cara po wyjściu z wagonu powitał generał-gubernator warszawski Skałłon i gubernator grodzieński Borznienko, który złożył raport. Biskup grodzieński Michał ofiarował carowi obraz święty, a deputacya szlachty gubernialnej, deputacye miasta Brześcia Litewskiego, oraz gminy żydowskiej ofiarowały carowi chleb i sól. — Na dworcu kolejowym zebrani byli uczniowie wszystkich szkół razem z personalem nauczycielskim. Car rozmawiał chwilę z niektórymi uczniami, poczem przy śpiewie hymnu i okrzykach „hurra" odjechał z Brześcia.

Na stacyi Łuków car przyjmował gubernatora siedleckiego Wołżina z raportem, a deputacya wójtów z gmin pow. łukowskiego podejmowała cara chlebem i solą.

Tegoż dnia o godz. 2 po południu car przybył na dworzec Warszawa-brzeska, gdzie przesiadł się do drugiego pociągu. Przed przybyciem pociągu carskiego zaciągnął wartę honorową oddział gwardyi przybocznej pułku wołyńskiego. Car w obecności gen.-gubernatora Skałłona, towarzyszącego mu w granicach gubernii, przyjął raport gubernatora warszawskiego br. Korfa i oberpolicmajstra warszawskiego pułkownika Majera, poczem przeszedł przed wartą honorową. Nastąpiło przedstawienie komendantów korpusów i naczelników zarządów wojskowo okręgowych; między przestawiającemi się był pomocnik gen.-gubernatora Uthof. O godz. 2 min. 33 pociąg ruszył ze stacyi linią obwodową, wzdłuż której, poczynając od mostu kolejowego, stały w szpalerach wojska załogi aż do połączenia z koleją warszawsko-wiedeńską. Pociąg do Aleksandrowa odprowadzał gen.-gubernator Skałłon. Podczas przejazdu cara pomocnik gen.-gubernatora w dziale policyjnym, generał Uthof, mianowany został generał-porucznikiem.

(*Telegramy „N. Reformy"*)

Frankfurt (nad Menem). Car Mikołaj przyjechał na tutejszy dworzec kolejowy o g. 2·57 po południu i odjedzie dalej po 8-minutowym przystanku.

Frankfurt (nad Menem). Cara Mikołaja powitał na dworcu ks. Henryk pruski, który mu przez pewną część drogi towarzyszył.

Frankfurt (nad Menem). Oprócz ks. Henryka pruskiego i w. ks. heskiego wsiadła do wagonu salonowego cara także w. księżna heska, ks. Henrykowa pruska i księżna Battenberg. Książęta i księżniczki towarzyszyli carowi aż do Wormacyi.

Strasburg. Rosyjski pociąg dworski przybył tu o godz. 7 min. 20 wieczorem z małem spóźnieniem, spowodowanem defektem wagonu pakunkowego. Dworzec był zupełnie zamknięty. Car nie pokazał się. Pociąg odjechał dalej o g. 7 m. 38.

Paryż. Adjutant prezydenta Fallieresa wyjechał do Belfort, na granicy francuskiej, aby powitać przejeżdżającego cara.

Przygotowania we Włoszech.

Turyn. „Stampa" donosi z Racconigi: Na placu przed zamkiem odbywa się pospieszna praca nad ukończeniem dekoracyi na przybycie cara. Z Turynu do Racconigi przeprowadzono drugą linię telegraficzną. Sprawozdawcy dzienników będą umieszczeni na terasie pewnej restauracyi.

Turyn. Prezydent ministrów Giolitti i minister spraw zagranicznych Tittoni wyjechali wczoraj o godz. pół do 6 do Racconi.

Rzym. Burmistrz Nathan wyjechał do Racconigi. „Giornale d'Italia" przypisuje obecności burmistrza Rzymu w Racconigi wielkie znaczenie i dodaje, że król Wiktor Emanuel życzył sobie, aby, skoro wizyta cara nie następuje w stolicy, miał w Racconigi w otoczeniu swojem burmistrza stolicy.

Wcielenie Wyborga do Rosyi.

W sprawie wcielenia gub. wyborskiej do gubernij rosyjskich donosi „Nowaja Ruś", że dnia 20 b. m. atamański pułk kozaków gwardyi przybocznej przekroczył granice Finlandyi, jako przednia straż wojsk, które odkomenderowano do Finlandyi dla wzmocnienia stojącego tam 22-go korpusu, a to na wypadek ewentualnych rozruchów w Finlandyi, spodziewanych z powodu zaboru Wyborga. W najbliższych dniach — jak podają „Now. Wrom.", zapewne dobrze poinformowane — ma odejść do Finlandyi 1 i 18 korpus gwardyi, oraz konnica i artylerya,

Równocześnie z rozporządzeniem wcielenia Wyborga mają być wdrożone we Finlandyi represye, a początek ich ma stanowić dymisya gen.-gubernatora finlandzkiego Bekmana i powołanie w jego miejsce generała Meller-Zakomelskiego, znanego ze swych osławionych ekspedycyj karnych.

(*Telegr. „N. Reformy".*)

Berlin. „Loc. Anzg." donosi z Petersburga, że oprócz pułku kozaków, także pułk strzelców gwardyi wyruszył już do Finlandyi. Sytuacya jest groźna.

Komunikat urzędowy.

Petersburg. Pet. ag. tel. donosi: Wobec komentarzy prasy z powodu wysłania pułku kozaków do Finlandyi, donosi półurzędowa „Rossia", że rząd nie ma w Finlandyi zamiarów agresywnych, jedynie stanowisko pewnych tamtejszych kół politycznych jest tego rodzaju, iż rząd zmuszony jest wcześnie podwyższyć ilość wojsk rosyjskich w Finlandyi. Zarządzenie to wydano na wypadek, gdyby Finlandczycy zapomnieli o swoich obowiązkach lojalnych obywateli i usłuchali rad swoich publicystów i polityków. Ogłoszenie stanu wojennego nad Finlandyą nastąpić może, jeżeli Finlandya sama zarządzenie takie sprowokuje przez strajk kolejowy, pocztowy i telegraficzny, lub też przez inne czyny.

Nastrój w Finlandyi.

Petersburg. Sprawa finlandzka coraz bardziej się zaostrza. Rząd poczynił dalsze zarządzenia, które wywołały w Finlandyi ogromne wzburzenie. Specyalna komisya finlandzka postanowiła uznać senatorów za urzędników państwowych, którzy są obowiązani wykonywać rozkazy cara, senatorzy jednak nie uznają tego stanowiska, z czego powstał nowy konflikt. Obawiają się poważnych manifestacyi w Finlandyi.

Telegramy

z dnia 23 października.

Budapeszt. Przybył tu ban Chorwacyi bar. Rauch i odbył dłuższą konferencyę z drem Wekerlem.

Lekarze szkolni.

Wiedeń. — Zarządzeniem ministra oświaty Stürgkha będzie wprowadzoną z dniem 1 grudnia b. r. instytucya lekarzy szkolnych w Austryi, a mianowicie w seminaryach nauczycielskich. Wybór na tę właśnie grupę szkół padł dlatego, ponieważ w tych zakładach już obecnie zajęci są lekarze jako wykładający somatologię i hygienę szkolną i będą mogli wobec tego objąć służbę lekarską szkolną. Także ta okoliczność, że z seminaryami nauczycielskiemi połączone są szkoły ludowe, tak zw. szkoły ćwiczeń, oraz ogródki dla dzieci, da lekarzom wspomnianym sposobność rozwinięcia swej działalności na młodzież rozmaitych stopni wieku. Działalność tych lekarzy określona jest specyalną instrukcyą.

Sprawy naftowe.

Wiedeń. Wczoraj ukończyły się narady galicyjskiego Związku producentów ropy i rafinerów. Narady te odbyły się w ministerstwie kolei. Zastępcy Związku producentów i rafinerów określili swe stanowisko wobec sprawy objęcia odbenzyniarni. Zastępca rządu oświadczył, że w sprawie tej w najbliższych dniach zapadnie rozstrzygnięcie.

Przesilenie gabinetowe w Serbii.

Belgrad. — Rozwiązanie przesilenia doznało zwłoki. Rokowania o pożyczkę we Francyi zostały z powodu przesilenia zerwane.

Berlin. Sekretarz stanu Schoen dał obiad na cześć serbskiego ministra spraw zagranicznych Milovanowicza. Wobec przesilenia ministeryalnego powołano ministra Milovanowicza do Belgradu.

Skupczyna.

Belgrad. W skupczynie prezydent Nikolicz podał do wiadomości, że rząd ustąpił. Przedłożony budżet na rok 1910 wykazuje dochody w sumie 112,800.000 denarów, a wydatków w sumie 111 milionów 500.000 denarów. Wydatki na cele wojskowe preliminowane są na 25 milionów denarów, wobec 27 milionów denarów w roku ubiegłym.

Z Grecyi.

Ateny. Związek oficerów żąda odwołania wszystkich posłów greckich przy dworach europejskich i zastąpienie ich innymi osobistościami będącymi mężami zaufania ligi oficerów.

Krążą pogłoski o abdykacyi króla i następcy tronu.

Prezydent ministrów Mauromichalis oświadczył, że zamierza odroczyć wybory do Izby deputowanych do przyszłej jesieni, aby w ten sposób ominąć wybranie posłów do Izby greckiej na Krecie.

Wotum nieufności dla rządu duńskiego.

Kopenhaga. W folketingu po odczytaniu wniosku prawicy i socyalnych demokratów z wyrażeniem nieufności dla rządu, Izba przyjęła 49 głosami przeciw 44 wniosek radykałów, wyrażający nieufność dla całego ministerstwa Holsteina. Za wnioskiem głosowali radykali, socyalni demokraci i 8 członków prawicy, „przeciw" grupa lewicy; reszta prawicy wstrzymała się od głosowania. Po głosowaniu prezydent ministrów oświadczył, że ministerstwo dymisyonuje.

Konferencya w Charbinie.

Petersburg. Z Charbina telegrafują, że rosyjski minister skarbu Kokowcew odbędzie w dniu 26 października b. r. konferencyę z ks. Ito. Słychać, że na tej konferencyi mają być powzięte ważne uchwały.

Postanowienia obowiązujące w Warszawie.

(*Koresp. „Nowej Reformy"*).

Warszawa, 22 października.

Wobec przedłużenia stanu wzmocnionej ochrony w Warszawie, warszawski generał-gubernator zatwierdził w miejsce dotychczasowych postanowień obowiązujących z dniem 20 marca b. r., następujące postanowienia:

1) Wzbronione są wiece i zebrania, o ile na urządzenie ich nie wydano pozwolenia, dalej wszelkiego rodzaju pochody i manifestacye uliczne oraz t. zw. banderye.

2) Na pierwsze żądanie policyi, okna, balkony, bramy i furtki domów, zakłady handlowe i przemysłowe mają być zamykane.

3) Lokatorzy obowiązani są nie później, niż po upływie 12 godzin zawiadamiać właściciela lub rządcę domu o każdej osobie chwilowo lub na czas dłuższy zamieszkałej w domu, przebywającej czy też wyjeżdżającej; właściciele zaś oraz utrzymujący hotele, pokoje umeblowane i t. p., winni bezpośrednio do cyrkułu dostarczać dwa razy dziennie, a mianowicie o g. 9 rano i o g. 9 wieczór wiadomości meldunkowe w języku rosyjskim o wszystkich, którzy przyjechali i wyjechali.

4) Właściciele domów, hotelów, pokojów meblowanych i t. p. lub ich administratorzy i stróże obowiązani są dostarczać policyi wiadomości o wszystkich nadzwyczajnych wydarzeniach i o zebraniach, niedozwolonych przez odpowiednią władzę.

5) Zabrania się reprodukować, przechowywać, rozpowszechniać i wykonywać niedozwolone hymny rewolucyjne: „Boże, coś Polskę", „Z dymem pożarów", „Jeszcze Polska nie zginęła", „Czerwony sztandar", „Warszawianka" i t. p.

6) Zabrania się wyrobu, przechowywania, noszenia i rozpowszechniania polskich sztandarów narodowych, socyalistycznych i anarchistycznych, oraz innych znaków o charakterze przeciwpaństwowym.

7) Szyldy wszystkich zakładów, wszelkie afisze, programy, etykiety i wogóle ogłoszenia powinny zawierać tekst rosyjski, jednakowy treścią i wielkością liter z tekstem w innych językach, oraz zupełnie poprawny i staranny.

8) Zabrania się zrywać lub uszkadzać napisy rosyjskie na szyldach, znakach, tablicach, pieczęciach gmin, urzędów miejskich i wiejskich.

9) zabrania się przeszkadzać nauczycielom i uczniom w uczęszczaniu do szkół i uczeniu się w nich drogą gwałtów, pogróżek i awantur.

10) Zabrania się sprzedawać wszelkie rewolwery i pistolety oraz przygotowane do nich naboje we wszystkich składach broni, jakoteż przywozić do kraju z zagranicy broń bez specyalnego na to pozwolenia, dla celów handlowych.

11) Zabrania się: a) przechowywać i nosić broń palną i naboje do niej, oraz broń białą, bez odpowiedniego pozwolenia, i b) nosić przy sobie kastety i różne laski z ukrytą w nich bronią lub ciężkiemi rączkami, noże, poza potrzebą rzemiosła i pracy, i używać ich w bójkach, sprzeczkach i innych porachunkach osobistych.

12) Wszyscy bez wyjątku lekarze i felczerzy, gdy zwróci się do nich o pomoc ranny z broni palnej lub białej, obowiązani są dać o nim znać najbliższemu przedstawicielowi policyi, a na wsi miejscowemu strażnikowi, lub w razie jego nieobecności — wójtowi albo sołtysowi.

13) Zabrania się udziału w ofiarach, na których zbieranie nie wyjednano odpowiedniego pozwolenia.

14) Zabrania się: a) samowolnie wprowadzać język polski lub litewski, zamiast rosyjskiego lub obok niego tam, gdzie obowiązujące przepisy prawne lub rozporządzenia nie ustanawiają tej inowacyi; b) agitować w jakiejbądź formie i zakresie przeciw językowi rosyjskiemu, w celu wyparcia go.

15) Osoby, czynne w przedsiębiorstwach, zaspokajających niezbędne potrzeby ludności, lub mających znaczenie użyteczności publicznej, jeśli będąc w zmowie, przerwą pracę w celu zbio-

rowego protestu przeciw działaniom rządu, podlegają karze administracyjnej.

16) Zabrania się: 1) ogłaszać i publicznie rozpowszechniać wszelkie artykuły lub inne wiadomości, wrogo podburzające przeciw rządowi; 2) rozpowszechniać druki skonfiskowane; 3) publicznie pochwalać czyny występne, jako też rozpowszechniać lub wystawiać na widok publiczny utwory i ilustracye, pochwalające takie czyny; 4) ogłaszać lub publicznie rozpowszechniać: a) fałszywe, wrogo usposabiające ludność wiadomości o działaniach bądź instytucyi państwowej, bądź osoby urzędowej, bądź wojska lub oddziału wojskowego; b) fałszywe, popłoch publiczny szerzące pogłoski o rozporządzeniu rządu, klęsce społecznej lub innem wydarzeniu.

17) Właściciele lub zarządzający fabryk, oraz zakładów handlowych i rzemieślniczych, obowiązani są prowadzić listy imienne wszystkich pracowników, z podaniem dowodów legitymacyjnych. Spisy powinny zawsze znajdować się w zakładzie i być przedstawiane policyi na pierwsze jej żądanie.

18) Zabrania się dostępu do fabryki osobom postronnym, nie wyłączając delegatów wszelkich Stowarzyszeń i Związków. Odpowiedzialni są za to portyerzy fabryczni. Właściciele i administracye fabryk powinni niezwłocznie zawiadamiać policyę: a) o obecności osób postronnych w fabryce, b) o wybuchu strajku, zaburzeń lub jakichbądź gwałtów; c) o nielegalnych zebraniach lub wiecach w obrębie fabryki.

19) Zabrania się hodowli i przechowywania gołębi pocztowych, które w razie wykrycia będą oddawane najbliższej wojskowej stacyi gołębi pocztowych.

Wszystkie powyższe postanowienia obowiązują od d. 28 września st. st. i za ich przekroczenie winni podlegają karze do 3 miesięcy aresztu lub do 500 rb. grzywien.

Kronika.

Dziś:

Kraków, sobota 23 października.

Kalendarzyk kościelny: Ignacego i Teodora.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 6 min. 17, zachód o godz. 4 m. 33; długość dnia godzin 10 min. 16.

Teatr miejski im. Słowackiego: „Beatrix Cenci".

Teatr ludowy: „Zażarty automobilista".

Teatr miejski we Lwowie: pop. „Złota czaszka", wiecz. „Nietoperz".

Pierwsze przymrozki. Po pięknych, pogodnych dniach jesiennych, od trzech dni powietrze znacznie się oziębiło, a ostatnich dwóch nocy mieliśmy w Krakowie pierwsze przymrozki, zapowiadające, że zima zaczyna się do nas przybliżać.

Nowe oświetlenie w Krakowie. Z krakowskiej gazowni miejskiej komunikują nam: Wobec wzmagającego się ruchu w mieście, porządkowania ulic, tudzież rosnących wymagań publiczności pod względem oświetlenia ulic, prezydyum miasta i komisya gazowo-elektr. postanowiły rozpocząć wprowadzanie nowych ulepszonych lamp i latarń, wypróbowanych już poprzednio w Krakowie i w innych miastach, aby stopniowo oświetlenie ulic i placów miejskich podnieść do poziomu dzisiejszych potrzeb. Na początek wybrano część miasta bardzo uczęszczaną, wzdłuż plantacyj od Akademii handlowej przez ul. Dunajewskiego aż do pomnika Rejtana i środek tej przestrzeni, t. j. ulicę Dunajewskiego oświetlono wczoraj na próbę. Wzdłuż chodnika postawiono gęsto, w odstępach 25 do 30 metrów ozdobne 5 m. wysokie stalowe słupy z fabryki Mannesmanna, z dwoma ramionami; na każdym słupie wiszą dwie lampy z palnikami wiszącymi „Invert", podwójnymi, systemu Grätzin, a światło wznosi się nad chodnikiem w wysokości $4^1/_2$ metra, podczas gdy dotychczas wznosiło się tylko na 3 metry. Po stronie plant ustawiono rząd latarń dawnego systemu o podwójnych palnikach, na kończynach, dla zestopniowania natężenia światła, palniki względnie lampy są pojedyncze. Dawne siatki, stojące, dawały światło 70 świec Hefnera, nowe „Invert" dają po 100 świec przy mniejszej konsumcyi gazu

O efekcie nowego oświetlenia wypowie zdanie publiczność i prasa, dla porównania jednak służyć mogą następujące cyfry: Na przestrzeni od Akademii handlowej do pomnika Rejtana było przedtem 22 latarń z 41 palnikami po 70 świec, t. j. razem 2870 świec; teraz jest 46 latarń z 70 palnikami „Invert" po 100 świec, czyli 7000 świec, oraz z 43 palnikami zwykłymi po 70 świec, czyli 3010 świec, razem zatem 10.010 świec, t. j. $3^1/_2$ raza więcej światła niż poprzednio. Na samej ul. Dunajewskiego, gdzie oświetlenie jest najbardziej intensywne, jest ono teraz 4—5 razy silniejszem, niż było przedtem.

Wkrótce w podobny sposób będzie wzmocnione oświetlenie ulicy Sławkowskiej i Floryańskiej, oraz przerobiona wielka latarnia u wyjazdu z Basztowej na ulicę Lubicz. Prawdopodobnie po tym początku pójdzie w roku przyszłym i następnych dalsze ulepszanie oświetlenia publicznego, nietylko palnikami wiszącemi „Invert", ale także lampami bardzo intensywnemi (2000—3000 świec), zasilanemi gazem ścieśnionym.

Tanie domy urzędnicze. Tow. urzędników budowy tanich domów mieszkalnych w Krakowie zawiadamia, że grunta nabyte przez Towarzystwo w Nowej Wsi, zostały już rozparcelowane. Członkowie reflektujący o parcele tamże, mogą się zgłaszać do biura Towarzystwa (ul. Swoboda l. 3) codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt, w czasie od 25 b. m. do 4 listopada, między godziną 5—6 wieczór.

Wieczorek ku czci Słowackiego odbędzie się w Czytelni dla kobiet (Rynek 32) dnia 25 b. m. ze współudziałem prof. Rojka (słowo wstępne), p. Freege (deklamacya), p. Konopińskiej (śpiew), p. Bursy (śpiew), p. Fischerówny (fortepian) i p. Kosińskiego (skrzypce). Początek o godzinie 7 wieczorem.

Filia elektrowni miejskiej powstaje w roku bieżącym w nowo na ten cel zbudowanym gmachu przy ulicy Łobzowskiej. Wewnętrzne urządzenie gmachu jest już gotowe, zaprowadzono już również maszyny, potrzebne do wytwarzania elektryczności, tak, że po ostatecznem wykończeniu różnych prac adaptacyjnych filia elektrowni miejskiej funkcyonować zacznie prawdopodobnie w pierwszych dniach listopada b. r.

Polska młodzież postępowo-demokratyczna w Krakowie, grupująca się około polskiego stronnictwa demokratycznego, obyła wczoraj ogólne zebranie przy nader licznym udziale członków w sali redakcyjnej „Nowej Reformy". Po zagajeniu zebrania przez p. Zygmunta Cygnarowicza, obszerny referat na temat stosunku grupy młodzieży postępowo-demokratycznej do innych grup politycznych młodzieży wygłosił p. Ludwik Tangl. Referat na temat organizacyi wygłosił p. Roman Wicherek, przedstawiając program organizacyi. Po referatach wyłoniła się obszerna dyskusya, w której zabierali głos pp. Kubiński, Wicherek, Cygnarowicz, S. Dziama, Michalski, Puder, Kuś, Tomanek i inni. Jednomyślną uchwałą postawionych rezolucyi zakończyło się zebranie, którego obrady uznano za poufne.

Polskie Kółko kontuszowe odbędzie nadzwyczajne walne zgromadzenie w niedzielę d. 31 b. m. o godz. 3 po południu w lokalu Towarzystwa (ul. Sławkowska 24). Na porządku dziennym sprawozdanie komisyi kontrolującej i wybór nowego zarządu. W razie braku kompletu, walne zgromadzenie odbędzie się w godzinę później, bez względu na ilość obecnych członków.

Potrącona przez tramwaj. Wczoraj wieczorem 52-letnia Marya Ziembińska na ul. Starowiślnej podeszła wskutek własnej nieostrożności pod nadjeżdżający wóz tramwajowy, który ją obalił. Wypadek dzięki przytomności motorowego, który wóz natychmiast zatrzymał, skończył się bez poważniejszych następstw. Ziembińską, która odniosła ranę na głowie, opatrzono na stacyi ratunkowej.

Usiłowane włamanie. Wczorajszej nocy nieznani sprawcy usiłowali włamać się do sklepu p. T. Tenczyńskiego przy ul. Szlak l. 41. Uszkodzili oni żaluzyę, lecz wcześnie ich spłoszono.

Kradzieże. Wczoraj po południu na Rynku kleparskim w czasie targu jakiś 13-letni wyrostek wyciągnął z kieszeni szewcowi Izydorowi Suchanowi z Bibic zegarek srebrny i umknął. — Z zamkniętego mieszkania skradziono przy ulicy Floryańskiej pod l. 8 p. Wacławowi Pieniążkowi dwa zegarki srebrne, jeden ze złotym a drugi ze srebrnym łańcuszkiem.

Bójka na noże rozegrała się wczoraj w nocy około godz. 10 w domu przy placu Wolnica. Murarz Franciszek Wolfingier, przyszedłszy do mieszkania swego teścia Wład. Komara, malarza pokojowego, będąc w stanie podpitym wszczął z nim sprzeczkę. Komar i jego sublokator, dawny konkurent obecnej żony Komara, rzucili się na Wolfingiera i ciężko go pobili nożami. Wolfingier w obronie własnej pchnął nożem Komara w piersi. Na miejsce bójki przybyło pogotowie ratunkowe i policya, która położyła kres awanturze. Komara opatrzono na miejscu, a Wolfingiera, który miał głowę pokrytą mnóstwem ran, opatrzono na stacyi ratunkowej.

Otwarcie czytelni T. S. L. w Bronowicach. W niedzielę 24 b. m. o g. 4 po południu odbędzie się w Bronowicach Wielkich uroczyste otwarcie czytelni ludowej, staraniem I. Koła męskiego T. S. L. W otwarciu wezmą udział członkowie „Związku akademickiego", którzy urządzają w tym dniu wycieczkę z rodzinami do Bronowic. Punkt zborny w Collegium novum o godzinie pół do 3 po południu.

Obchód Słowackiego we Lwowie. Na czwartkowem posiedzeniu lwowskiej Rady miejskiej, weszły na porządek dzienny w drodze nagłej następujące wnioski w sprawie przyczynienia się miasta Lwowa do uświetnienia rocznicy Słowackiego:

Miasto oddaje miejsce pod pomnik Słowackiego na Wałach hetmańskich, w punkcie skrzyżowania się osi gmachu teatralnego i muzeum przemysłowego. W uroczystości położenia kamienia węgielnego pod pomnik Słowackiego, bierze udział Rada miasta „in corpore" i zaprasza Towarzystwa i korporacye. Poleca się magistratowi, ażeby przygotował co należy i zarządził ozdobienie Wałów hetmańskich i placu przed teatrem dla uroczystości.

Miasto Lwów przyjmie gości Zjazdu historyczno-literackiego z okazyi jubileuszu Słowackiego rautem w ratuszu. Kredyt ustanowi prezydyum miasta w porozumieniu z sekcyą II. Prezydyum zaprosi komitet Rady miasta, który porozumie się z komitetem obchodu jubileuszu Słowackiego".

Wnioski te wśród oklasków i bez dyskusyi jednomyślnie uchwalono.

Zajścia w uniwersytecie czerniowieckim. Z Czerniowiec telegrafują: Wszyscy studenci rumuńscy w liczbie około 200 postanowili ogłosić strajk generalny, jeżeli wykłady prof. Milkowicza o historyi rumuńskiej nie zostaną zawieszone. Studenci rumuńscy spodziewają się przy tem poparcia studentów innych narodości.

Wybuch znalezionej bomby. „Berl. Tgblt." donosi z Warszawy: Urzędnik policyi w Łukowie Wyrokiński (?) znalazł bombę i zaniósł ją do swego domu. Gdy wchodził do pokoju upuścił bombę przypadkowo i to spowodowało wybuch. Wyrokiński i jego żona zostali rozerwani na strzępy.

Zamknięcie „Oświaty" w Mińsku. Z Mińska Litewskiego telegrafują: Z rozporządzenia rządu gubernialnego, zamknięto tu Towarzystwo „Oświata". W komisyi do spraw stowarzyszeń i związków członkowie jej od miasta, pp. Chrząstowski i Pawlikowski, złożyli votum separatum przeciw zamknięciu „Oświaty".

Doniesienie do prokuratoryi w sprawie Janczy. Z Wiednia telefonują: Tutejszy niemiecki nauczyciel Pohladka wniósł do prokuratoryi doniesienie z powodu znanego wystąpienia redaktora Janczy, podczas przyjęcia u br. Bienerta w sprawie niemieckich ustaw językowych.

Zaginiony worek z pieniędzmi. Z Budapesztu telegrafują: We czwartek wieczorem wykryto w jednej z tutejszych filii pocztowych brak małego worka ze złotem, w którym znajdowało się 36.000 koron. Dotychczasowe śledztwo zostało bez rezultatu.

Cholera w Niemczech. Z Królewca telegrafują: W okręgu Niederung zachorowało sześcioletnie dziecko, u którego stwierdzono bakteryologicznie wypadek cholery.

Napad bandycki na hotel. Pet. ag. tel. donosi z Baku: W nocy 5 uzbrojonych ludzi wtargnęło do hotelu „Europa" i zażądało od bufetowego kluczy od kasy. Wywiązała się walka zażarta z oficyalistami hotelu, przyczem wystrzałami z rewolwerów zraniono śmiertelnie szwajcara, ciężko stróża, a lekko pomocnika szwajcara. Bandyci zbiegli.

Trzęsienie ziemi w Beludżystanie. Z Simli telegrafują: Skutkiem trzęsienia ziemi dworzec w Belbad w Beludżystanie oraz wiele budynków wzdłuż linii kolejowej uległo zniszczeniu. Zginęło 25 osób, 12 odniosło rany.

Pokłady naftowe w południowej Ameryce. Z Sant Jago de Chile donoszą, że wykryto tam wielkie pokłady naftowe

Mianowania. Minister kolei zamianował koncepistę ministeryalnego dra Leopolda Starzewskiego wicesekretarzem ministeryalnym w ministerstwie kolei.

Wyższy sąd krajowy w Krakowie zamianował kancelistę Bazylego Bielańskiego w Strzyżowie, oficyałem kancelaryjnym.

Rynek pracy w Krakowie.

Z okręgowego Urzędu pośrednictwa pracy w Krakowie otrzymujemy następujący komunikat o stanie rynku pracy w ostatnich trzech miesiącach:

Według dat, ogłoszonych przez Urząd statystyki pracy przy ministerstwie handlu, w sierpniu i wrześniu b. r. wzmogła się w Austryi na ogół zarówno liczba zgłoszeń o pracę, jak i liczba miejsc wolnych, a także skutecznych załatwień.

W zakresie zajęć kobiecych widzimy znowu brak sił roboczych; wzrasta liczba miejsc wolnych, jednak w zakresie żeńskiej służby domowej, napływ służących nie dotrzymuje kroku wzrostowi zgłoszeń o służbę, a przeto brak służby żeńskiej staje się już niemal zjawiskiem chronicznem w całej Austryi.

Analogicznie przestawiają się stosunki w rolnictwie i leśnictwie. Tak n. p. w sierpniu wzrosła liczba zgłoszeń szukających pracy tylko o $^1/_{10}$.

Brak robotnika rolnego, istniejący już od początku bieżącego roku, przybrał w tym czasie niebywałe dotąd rozmiary. I tak, na 100 zgłoszeń o pracę, przypadało miejsc wolnych: w styczniu 103·0, w lutym 111·3, w marcu 131·7, w kwietniu 126·8, w maju 122·0, w czerwcu 126·7, w lipcu 127·3, w sierpniu 160·8.

W dziedzinie przemysłu poprawił się znacznie rynek pracy dla robotników. Gdy bowiem ilość miejsc wolnych powiększyła się o przeszło $^1/_{10}$, a liczba skutecznych załatwień o 8% — to liczba zgłoszeń o pracę podniosła się bardzo nieznacznie, tak że wskutek tego nastąpiło pewne ustosunkowanie się zgłoszeń wolnych miejsc do zgłoszeń o pracę, jak również do skutecznych załatwień.

Podobna tendencya wystąpiła również w handlu i w przemyśle komunikacyjnym.

Ze swej strony krakowski urząd dodaje, że w naszym kraju przypada na ten czas zgłoszenie zarządu budowy zbiorników ropy w Kołpcu (Drohobycz) o 6000 robotników ziemnych do kopania i wywożenia ziemi, a także zgłoszenie kierownictwa budowy regulacyi Wisły w Krakowie, które do usypania prawego wału skrzydłowego nad Rudawą w Woli Justowskiej potrzebowało 200 robotników do robót ziemnych.

W zawodach wolnych położenie jest dość niepomyślne: przy nieustannie wzrastającej liczbie zgłoszeń o pracę liczba miejsc wolnych utrzymuje się nieproporcyonalnie nisko.

Według urzędu statystyki pracy, ogólny obraz rynku pracy w miesiącu sierpniu i wrześniu — który mniej więcej utrzymał się do tej pory w tych samych granicach — przedstawia się następująco:

Rynek pracy okazuje po czteromiesięcznym blisko zastoju tendencyę zwyżkową. Na ogół przewyższa liczba zgłoszeń miejsc wolnych liczbę zgłoszeń szukających pracy, stosunek podaży pracy do popytu przedstawia się tedy korzystniej, a także rezultat skutecznych załatwień był pomyślniejszy, niż w miesiącach poprzednich. W rolnictwie daje się stwierdzić niebywały dotąd w bieżącym roku brak robotnika. Również dla robotników przemysłowych nastąpiło polepszenie, zwłaszcza w przemyśle budowlanym, drzewnym i w przemyśle włóknistym. — Mniej pomyślnie przedstawia się rynek pracy w kamieniarstwie, wyrobie szkła, przemyśle ceramicznym, oraz w przemyśle komunikacyjnym. Zapotrzebowanie służby żeńskiej po miastach podnosi się stale, atoli liczba zgłoszeń o miejsce pozostaje daleko poza liczbą zapotrzebowań, dlatego też istnieje stały brak służby żeńskiej.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Ruch przejezdnych.

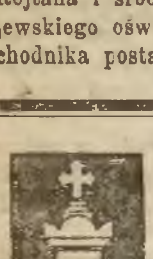
Kraków, 22 października.

HOTEL KRAKOWSKI: nadporucz. Alfred Zivsa v. Ziwobrau, nadporucz. Franciszek Wenzel z Nowego Sącza, X. Bronisław Salomon z Częstochowy, Wanda Krahelska, dr Władysław Warzeszkiewicz z żoną z Krakowa, Marya Zdanowska z Śmiłowic (Król. Pol.), dr Wincenty Bałaban ze Lwowa, Maurycy Szankowski z Wierzbna (Król. Pol.), prof. Michał Ukleja z Przemyśla, inż. Stanisław Kaliński z Warszawy, Marcin Smyk z Rybnika, Wacław Tarło z Piorki (Król. Pol.), Stanisław Radwan z Rawałowa, Marya Malinewska z Krakowa.

HOTEL CENTRALNY: Józefowie Kobierzyccy z Sieradza (Król. Pol.), Jan Müller z Bogumina, Michał Steinmetz z Gór (Król. Pol.), Władysław Pruski z Warszawy, Eugenia Sławikowska, Wiktor Chabło ze Lwowa, Henryk Rzędowski, Edward Żabiński ze Szreniawy, dr Leon Klaften, Wiktorya Jerich z córką ze Lwowa, Erenfried Kont z Nowego Sącza, Juliusz Rajner z Koszyc.

HOTEL POLLERA: Władysław Szwarzenberg-Czerny z Gruszewa (Król. Pol.), bar. Otto Klobus z Łodygowic, Kazimiera Łyskowska z Kujaw Pruskich, Marya Zalewska, Zygmunt Rodakowski ze Lwowa, Lola Dąbrowska z Rokitna (Król. Pol.), Jakób Kozłowski z Tarnówka (W. Ks. Pozn.), Józef Skarczyński ze Lwowa, Stanisław Lachowicz z Jaworowa, Adolf Aboller z Opawy, Janina Woyniłowicz z Kijowa, dr Maksymilian Wołkowicz z Sosnowca.

HOTEL SASKI: T. Obmiński, L. Janowska ze Lwowa, M. Dannhauser z Lyonu, Aug. Mohilla z Cioszyna, St. Pilat z Drohobycza, G. Humruz. W. Mermod z Paryża, M. Fuchs z Berna, Jadwiga Skarbek Malczewska z Poznania, A. Wechsler z Wiednia, L. Aronade, P. Heimann z Wrocławia, K. Bielkowska z Tustania, N. Dinklon B. Sederholm z Szwecyi, J. Miliczek z Pilzna.

Zakład artystyczno-kamieniarski i budowlany
Józefa Kuleszy
naprzeciw cmentarza w Krakowie, posiada wielki wybór gotowych pomników z piaskowca, granitu i marmuru. Podejmuje się wykonania grobowców w miejscu i na prowincyi. Telefon 759.
234 147 0

Do sprzedania
szafy, łóżka i inne rzeczy, przy ulicy św. Jana 26, I p. 455 1 3

Dyrekcya koncertów krakowskich.

Koncerty w Starym Teatrze.

We wtorek dnia 26 października 1909 r.
Jadwiga Francillo
z c. k. Opery nadwornej w Wiedniu.

W piątek dnia 5 listopada 1909 roku
Antoni Hekking
wiolonczelista.
Program: Sonata Rachmaninowa, Chopin, Schumann, St. Saens i t. d.

W piątek 12 listopada 1909 r.
Artur Rubinstein
pianista. 432 9 0

We czwartek dnia 18 listopada 1909 r.
Jacques Thibaud
skrzypek
ze współudziałem p. M. Lange-Wysockiej, śpiewaczki.

Wypożyczalnia książek
p. t.
Czytelnia naukowa i beletrystyczna
w Krakowie, ul. św. Jana 4,
poleca **nowości naukowe i beletrystyczne** w języku polskim, francuskim i niemieckim. Warunki przystępne. Dogodna wysyłka na prowincyę. Katalog 60 h. z przesyłką 70 h. 41 88 0

95 38 0

Bardzo wielka ilość osób polepszyła swoje zdrowie i takowe utrzymuje przez używanie
PIGUŁEK PRZECZYSZCZAJĄCYCH Dra CAUVIN'A
Środek popularny od dłuższego czasu, ekonomiczny, łatwy do użycia. Czyszcząc krew, daje się zastosować prawie we wszystkich chorobach chronicznych jakoto: liszaje, reumatyzmy, przestarzałe katary, dreszcze, zatkania, zanik pokarmu u kobiet, gruczoły, osłabienie nerwów, brak apetytu, w wszelkich zapaleniach, mdłościach, anemii, złem trawieniu i powolnem funkcyonowaniu żołądka.
PIGUŁKI CAUVIN są do nabycia we wszystkich większych aptekach świata, w PARYŻU: Faubourg Saint-Denis, 147

Zakład pogrzebowy odznaczony najwyższemi nagrodami
JANA WOLNEGO
przy ul. św. Tomasza l. 4, tuż przy placu Szczepańskim. Filia: ulica Kopernika l. 6. — Telefon Nr 334.
Zakład podejmuje się urządzeń pogrzebowych, oraz sprowadzania zwłok do wszystkich krajów europejskich. 12 252 0

Już nadeszły
ogórki Znoimskie
i kapusta morawska
do handlu pod firmą 424 8 0
Wojciech Olszowski w Krakowie
Mały Rynek, róg ul. Szpitalnej.

Masażystka egz. poleca się W. P. Doktorom. Wykonuje masaże i przyjmuje opiekę nad chorymi. J. Radomska, ul. Zwierzyniecka l. 4, parter, drzwi Nr. 20. 454 1 0

Szkółka freblowska
Teofili Rydlińskiej
przyjmuje dzieci każdego czasu, zapewniając troskliwą opiekę. 443 4 0
ul. św. Krzyża 13, I p.

„Calor"
opalanie pieców ropą naftową.
Nowy sensacyjny wynalazek inżyniera Węgrzyna. Wielka oszczędność. Bez osadu i popiołu. **Kompletny palnik 12 koron.** — Biuro: Kraków, ul. Dietla 101, wprost od — — — ul. Wielopole. — — —
Do ulokowania jeszcze kilkanaście udziałów powyższej spółki, zapewniające wysokie oprocentowanie — — — — kapitału. 427 3 0

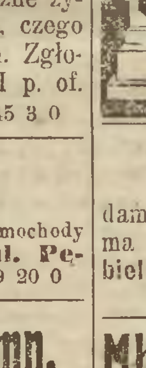
PIERWSZORZĘDNY ZAKŁAD POGRZEBOWY
A. SZAFRAŃSKI 411 12 12
KRAKÓW, ULICA MIKOŁAJSKA L. 16. — TEL. NR. 51.

Kółko Filozofów
rutynowanych korepetytorów otworzyło Instytut naukowy, przygotowujący do egz. dojrzałości (matura realna i gimn.) egz. intelig. i innych egz. szkół średnich. Podejmuje się kierownictwa naukowego w domach. Członkowie Kółka polecani przez wybitne powagi pedagogiczne zyskali zaufanie w społeczeństwie, czego dowodem dziesiątki podziękowań. Zgłoszenie Kraków, Pałac Spiski, II p. of. od 1 do 2 i od 6 do 7. 445 3 0

Na śluby
polowania i wycieczki, wynajmuje samochody i powozy, **Piotr Guzikowski, ul. Pędzichów l. 18.** Telefon 336. 389 20 0

Uczeń VIII klasy gimn.
poszukuje lekcyj (chętnie za utrzymanie). Zgłoszenia pod „Feliks" przyjmuje Admin. „N. Reformy". 381 15 0

Nauczycielka ludowa poszukuje lekcyi. Warunki przystępne. — Zgłoszenia pod Nauczycielka w Administracyi „Nowej Reformy". 335 25 0

Założony w r. 1872
Zakład artystyczno-kamieniarski
BRACI TREMBECKICH
Kraków, ul. Rakowicka 7, tel. 462,
podejmuje się wykonania grobowców i pomników, tak w miejscu jak na prowincyi, oraz poleca wielki wybór pomników gotowych z piaskowca, marmuru i granitu. 81 229 30

Krawieczyznę
damską i bieliznę nową przyjmuje i sama wykonuje niedrogo. **Wiktorya Podbielska**, ul. Mikołajska l. 14, II piętro, oficyna. 341 19 0

Młoda int. panna, znająca się na gospodarstwie, białem szyciu, poszukuje miejsca. Łask. zgłoszenia pod **„Praca"** poste rest. **Dąbrowa.** 316 17 0

Kołnierz i zarękawek tumakowy
tanio do sprzedania. Oglądać można codziennie między godz. 3—4 przy ulicy Czystej 12, parter, na prawo. 437 7 0

Pierwszorzędne dekoracye i urządzenia. Odznaczony medalem i krzyżem.
Zakład pogrzebowy
Józefy Horakowej
Kraków, ul. Mikołajska 14, filia ul. Zwierzyniecka 32. — Telefon Nr. 248.
pod kierownictwem **Antoniego Horaka** em. ck. oficyała policyi.
Największe składy trumien metalowych, dębowych, wieńców etc., przeprowadza przewóz zwłok, ekshumacye itp. — **Ceny umiarkowane.**
168 82 0

Z drukarni Literackiej w Krakowie. ul. Jagiellońska 10. Rządca drukarni L. K. Górski.